

Формування конкурентноспроможної особистості. Нова українська школа

Гаслом сьогоднішньої наради є слова американського бізнесмена, викладача, письменника **Роберта Тору Кійосакі**, хоч він і американець, але слова його дуже актуальні для нашого сьогодення.

Освіта, яка не вчить жити успішно в сучасному світі, не має ніякої цінності. Кожен із нас приходить у життя з природженою здатністю жити успішно й щасливо. А ми повинні збагатити цю здатність знаннями і навичками, які допомогли б нам її реалізувати якомога ефективніше.

(Роберт Тору Кійосакі)

Українська освіта ХХІ століття потребує кардинальних змін у структурі, змісті та технологіях навчання.

Головна причина, що впливає на ситуацію в галузі освіти, – прискорення темпів розвитку суспільства. В умовах України готовність до змін конкретизується у вимогах підготовки учнів до життя в ситуації переходу до інформаційного суспільства. У Національній доктрині розвитку освіти в Україні зазначено, що *«головна мета української освіти - створити умови для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, формувати покоління, здатні навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства; сприяти консолідації української нації, інтеграції України в європейський і світовий простір як конкурентоспроможної і процвітаючої держави»*.

На сьогодні **завдання вчителя** – допомогти дітям знайти себе в майбутньому, стати самостійними, творчими і впевненими в собі людьми.

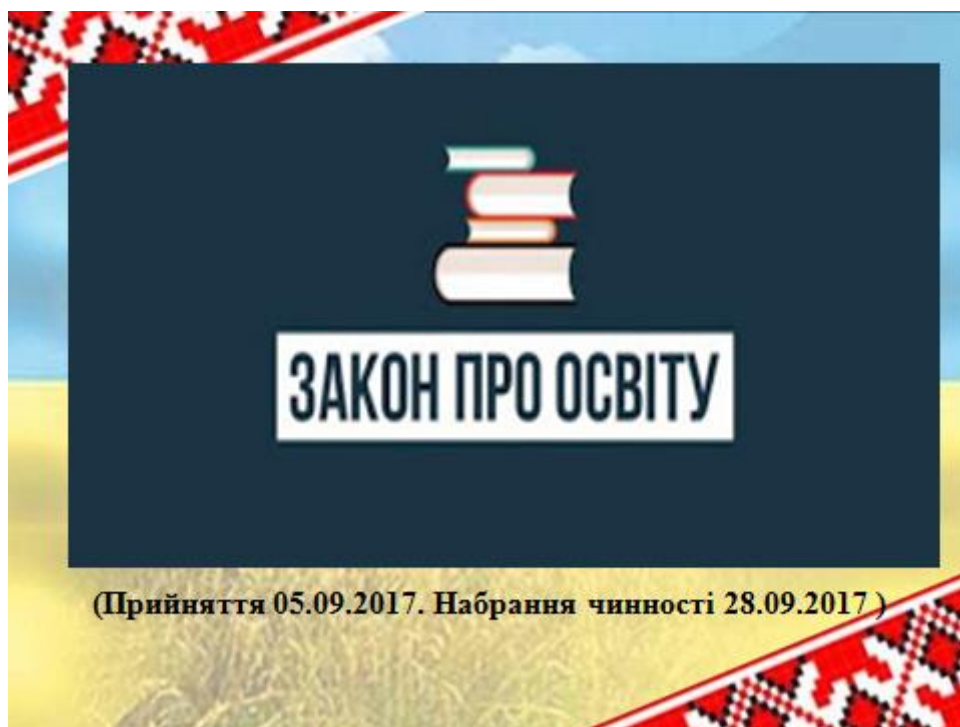
Конкурентноспроможність учня – це вміння постійно навчатися, орієнтуватися в світі інформації, ефективно її використовувати, прагнення до саморозвитку.

З метою реалізації пріоритетного напрямку стратегічного розвитку освіти в Україні з постійного підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу, з метою формування та розвитку конкурентноспроможної особистості перед педагогічним колективом закладу визначені

мета та завдання діяльності, необхідність створення умов для розширення життєвої компетентності, формування нових мотивів навчання, самоорганізації та самореалізації особистості і як кінцевий результат — *орієнтації учнів на подальший свідомий вибір професії.*

Враховуючи потреби розвитку конкурентноспроможної особистості, навчально-виховний процес має бути оновлений.

І в зв'язку з цим Верховна Рада 5 вересня 2017 року ухвалила проект закону про освіту, який набрав чинності 28 вересня.

(Прийняття 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017.)

Перш за все, новий закон відкриває шлях до впровадження реформи "Нова українська школа", яку розробила команда міністра Лілії Гриневич.

Реформа української середньої освіти – це проектування майбутнього нашої країни, адже саме школа формує мислення абсолютної більшості наших дітей, які візьмуть на себе керівництво державою та відповідальність за її економіку.

ФІЛЬМ (1)

Чому нашій країні так потрібна ця реформа саме зараз?

Освіта залишається чи не єдиною сферою в Україні, що застрягла у радянському минулому з його методами формування особистості, фабричним принципом «всі мають бути однаковими» та знаннєвим підходом – коли на дітей висипають тонну інформації, змушують її завчити, але не пояснюють, як цим користуватись та навіщо воно потрібно.

21 століття має зовсім інші вимоги.

У результаті, наразі ми маємо таку ситуацію:

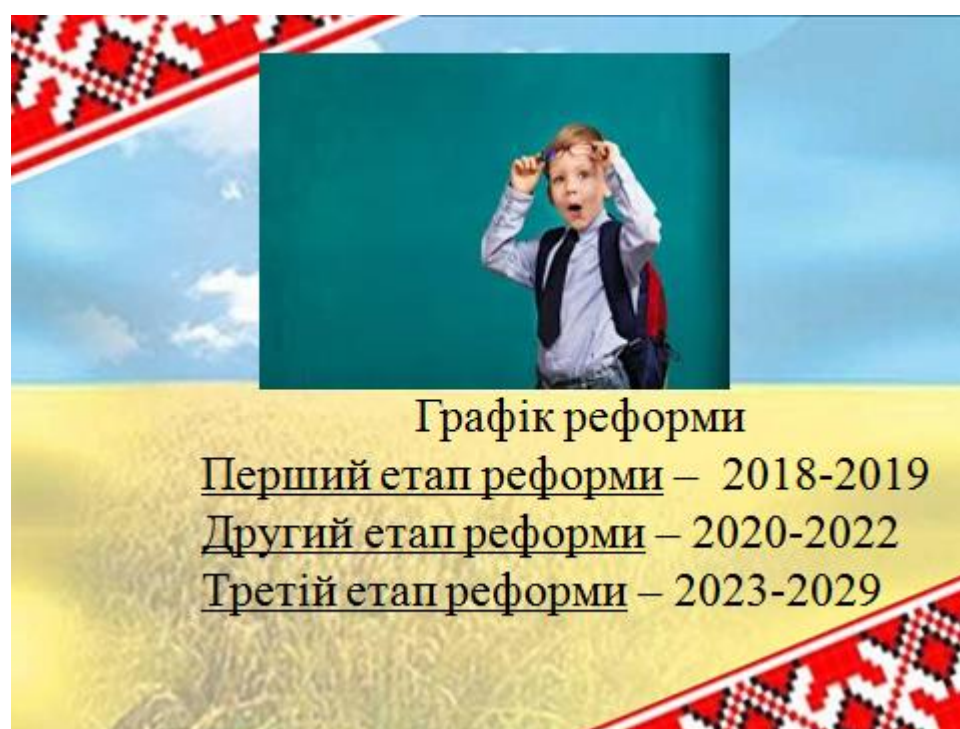
- Більшість учнів втрачають інтерес до навчання вже у початковій школі;
- За 11 років школи у майже здорових дітей на 40% зростає захворюваність органів травлення, на 70% – нервової системи та на 30% – серцево-судинної системи;
- 49% дітей свідчать, що у школі їх цькували;
- шкільна освіта перестає відповідати на сучасні виклики, це завдає збитки практично у всіх сферах суспільного життя.

У світі високих технологій, де роботи та комп'ютери перебирають на себе роботу людей, важливо розвивати в дітях якості, які не зможуть перейняти машини.

На The World Economic Forum у 2016 році працедавці зробили прогноз про те, які якості (компетентності) потрібні будуть їхнім працівникам, щоб бути успішнішими у 2020 році.

Серед вимог – уміння вирішувати комплексні завдання (зростає на 52%), критичне мислення, креативність, управління людьми, навички координації, взаємодії, емоційний інтелект, судження і прийняття рішень (важливим буде не тільки якість, але і швидкість прийняття рішень), клієнтоорієнтованість, уміння вести переговори та когнітивна гнучкість.

В Україні дуже мало шкіл, які цьому вчать, і ми мусимо це змінити.

Упровадження Нової української школи розпочнеться з набору до першого класу 1 вересня 2018 року. Діти, які у 2018 році вперше сядуть за парти, закінчать школу в 2030 році. Старт нової початкової школи в 2018 році – це перший етап реформи.

Другий етап реформи розпочнеться у 2020 році і стосуватиметься базової школи. Школи матимуть свободу вибору: одні навчатимуть п'ятикласників, які пішли до школи у 2016 році, за оновленими програмами відповідно до теперішнього стандарту, а інші – за стандартом Нової української школи.

Переходу в 2022 році базової школи на рейки Нової української школи передуватиме дворічне пілотування інноваційних методик, програм і навчальних ресурсів.

Третій етап реформи розпочнеться в 2023 році і стосується запровадження профільної школи. За відсутності фінансування повноцінну профільну школу доцільно запроваджувати не пізніше 2027, коли у 10 клас піде набір-2018, який буде повністю готовий згідно нового стандарту повної середньої освіти до профільної школи.

ФІЛЬМ (2)

Згідно з новою концепцією, навчання в школі триватиме 12 років. Упроваджуються три рівні середньої освіти: початкова (4 роки), базова середня (5 років) та професійна середня (3 роки). Діти починатимуть навчання з шести років, але для дітей з особливими потребами вікові рамки можуть бути змінені.

Початкова освіта включатиме два цикли: 1-2 класи – адаптаційно-ігровий, без оцінок та з іграми; 3-4 класи – основний цикл, з навчанням по предметах, частину з яких будуть оцінювати.

Середня освіта поділятиметься на базову (5-9 класи).

ПРОФІЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

- * • **академічне**, із поглибленим вивченням окремих предметів з орієнтацією на продовження навчання в університеті;
- * • **професійне**, яке поряд з отриманням повної загальної середньої освіти забезпечує отримання першої професії (не обмежує можливість продовження освіти).

і профільну (10-12 класи). Профільною освітою займатимуться окремі навчальні заклади.

Нова українська школа буде не лише давати знання, а й вчитиме застосовувати їх на практиці та формувати ставлення і цінності. Це означає переорієнтування з традиційного предметного навчання на компетентнісний підхід. Цю зміну освітньої парадигми відображено у проекті нового Державного стандарту.

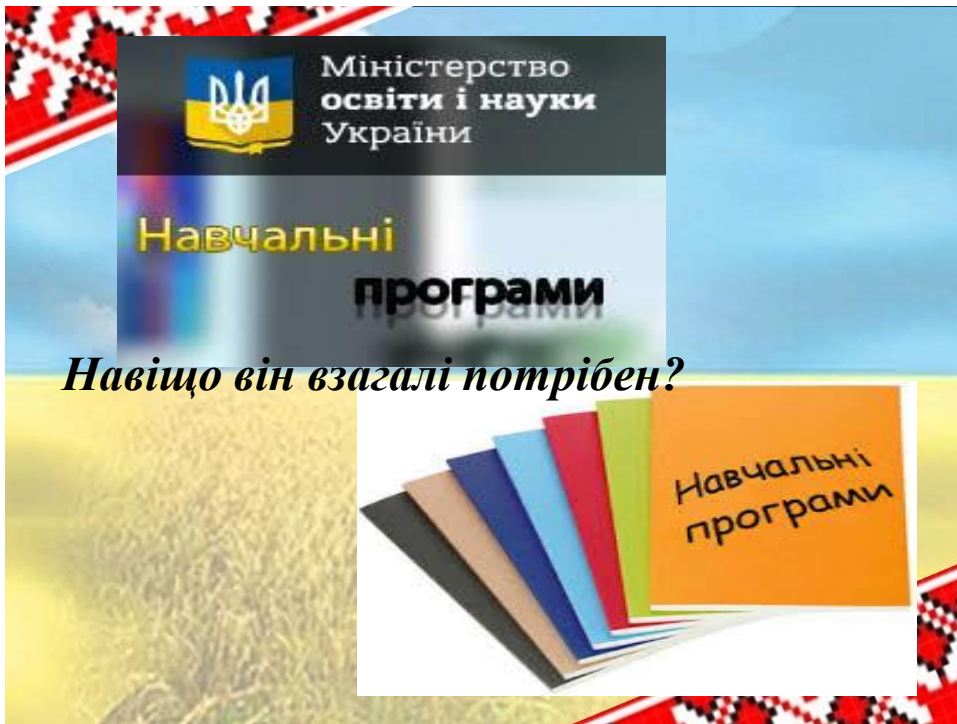
Що це за документ?

Це – проект нового Державного стандарту початкової загальної освіти. Цього навчального року (2017/2018) його використовують у навчальному процесі 100 шкіл по всій Україні, які пілотують **Нову Українську Школу (НУШ)**.

На підставі цього пілотування та громадського обговорення, буде підготовлено фінальну версію **Державного стандарту початкової загальної освіти**.

Остаточну версію затвердить Кабінет Міністрів України.

Від вересня 2018 року, коли стартує повномасштабна реформа загальної середньої освіти, учні всіх перших класів України почнуть навчатись за новим Державним стандартом.

Державний стандарт початкової загальної освіти визначає, що саме мають знати й уміти учні по закінченню певного циклу навчання, окреслює ідейні засади та принципи навчально-виховного процесу, логіку його організації тощо.

Користуючись Стандартом, вчителі зможуть розробляти свої навчальні програми та курси на основі інтеграції предметів.

Адже Стандарт визначає **спільні очікувані результати**, які учень має досягнути за певний період. А шляхи досягнення цих результатів – тобто навчальні програми – можуть бути різними.

На основі Стандарту, МОН має розробити і затвердити Типові навчальні плани і Модельні навчальні програми предметів або курсів, а також організувати забезпечення загальноосвітніх початкових закладів навчально-методичними комплектами.

*Що передбачає
цей Державний
стандарт?*

Стандарт проголошує презумпцію талановитості дитини, рівний доступ до освіти і відсутність будь-яких форм дискримінації.

Серед принципів цього стандарту:

- цінність дитинства – тобто відповідність вимог віковим особливостям дитини;
- радість пізнання та розвиток особистості – тобто плекання самостійності та незалежного мислення замість “навченої безпорадності”;
- принципи здоров’я та безпеки – формування здорового способу життя та створення безпечних умов для фізичного та психоемоційного розвитку дітей.

Це особливо важливо для дітей молодшого шкільного віку – вони мають навчатися в атмосфері взаємної довіри та поваги, без цькувань та насильства.

У Стандарті вказано, що між 2 і 3-ою академічними годинами варто **проводити рухливі ігри, зазвичай на вулиці.**

У навчальних програмах з усіх предметів і курсів передбачено **20% резервного часу**, який вчитель може використовувати на свій розсуд (на засвоєння навчального матеріалу, піти з учнями в музей тощо).

Наприкінці кожної чверті – корекційно-рефлексійний тиждень для подолання розбіжностей учнів, адже всі вони навчаються згідно зі своїми темпом та особливостями.

*Що таке
компетентні
ті?*

Зміст початкової освіти розроблено на основі компетентнісного підходу.

Стандарт дає таке визначення: це динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати навчальну діяльність.

Тобто не знання заради знань – а вміння їх застосовувати в реальному житті. Якщо ще стисліше: не *що* ти знаєш – а *як* ти цим вмієш користуватися. Саме тому в Стандарті постійно вказуються прив'язки до досвіду дитини та можливостей застосувати здобуті знання на практиці.

*Навіщо
вводиться
інтеграція?*

Стандарт передбачає **інтегроване навчання** в початковій школі.

Дитина в ранньому віці сприймає світ цілісно, а не по-предметно. Тому навчання в початковій школі буде інтегрованим – предмети будуть об’єднуватись довкола цікавих для дитини тем чи проблем.

Проект Стандарту вводить інтегрований підхід у навчанні. При цьому варто розуміти, що інтеграція предметів вже давно не є чимось експериментальним – тож в українських школах впроваджується не щось абсолютно нове та неперевірене.

Більше того, що ми давно вже працюємо за таким **інтегрованим підходом у навчанні**.

Теми для викладання змісту в рамках інтегрованих курсів можуть обирати **як вчитель, так і діти**.

Наприклад, вийшов фільм про Супергероя, який зацікавив дітей. Вчитель бере цю тему, ставить задачі і проблемні ситуації, через які розвиваються предметні навички. Скажімо, “за скільки часу Супергерой може дістатися з одного будинку до іншого, аби допомогти дівчинці?”. Або “напишіть листа Супергерою”.

При цьому, розвиваються базові навички з читання і письма – але робиться це набагато ефективніше через ті речі, що цікаві дітям і не відірвані від їхнього життя.

Пропонується **інтегрувати сім освітніх галузей у курс “Я досліджую світ”**.

Окремими навчальними предметами залишаються **іноземна мова, фізкультура та мистецтво**.

Звичні для нас **“українська мова”** та **“математика”** пропонується теж інтегрувати, але не повністю. З 4-х годин на тиждень вивчення математики один урок викладатиметься в рамках інтегрованого курсу, а інші три – як окремі навчальні предмети.

Так само з українською мовою. Автори стандарту пропонують 2 години цього навчального предмету викладати в рамках курсу “Я досліджую світ”, а решту 5 – як окремий предмет “Українська мова”.

*Як
користуватися
Державним
стандартом?*

На основі цього Стандарту вчителі самостійно, чи об'єднавшись у групи, створюють навчальні програми. Така навчальна програма предмету або ж курсу описує його зміст відповідно до конкретних очікуваних результатів, підходи до інтегрування, засоби оцінювання учнів тощо.

Вчителі можуть також використовувати **Модельну навчальну програму**, розроблену експертним середовищем та затверджену МОН, і за її зразком створювати свою навчальну програму.

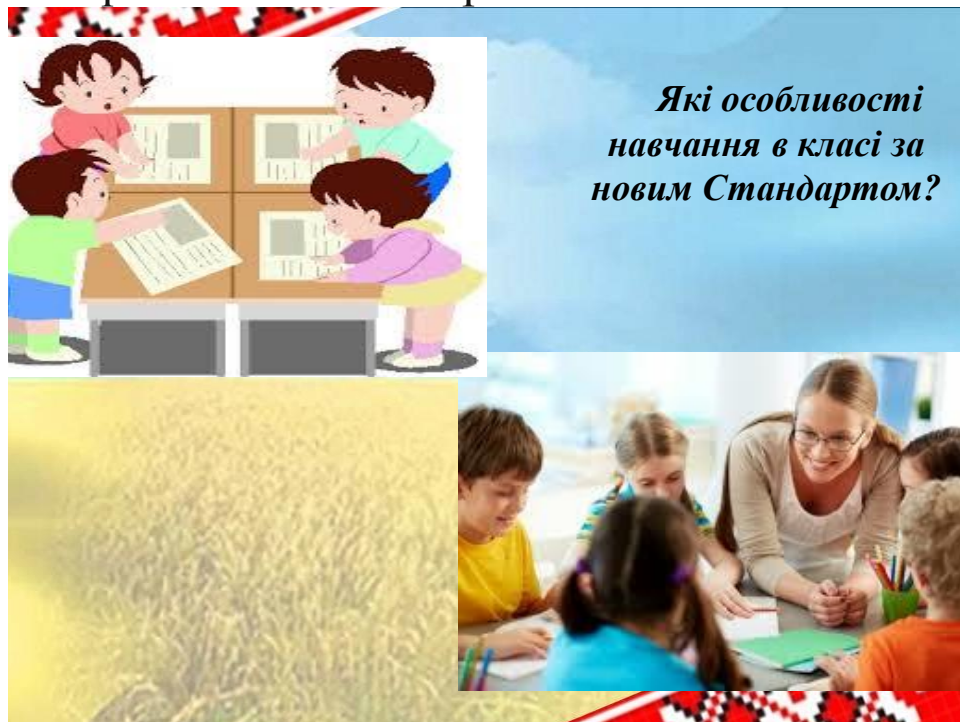

**Національна електронна
платформа: <http://nus.inf.ua/>**

Для підтримки вчителів МОН створює **Національну електронну платформу**. Вона міститиме методичні рекомендації з конструювання навчальних програм предметів і курсів, інформацію про ресурси для цього та засоби оцінювання. Бета-версія такої платформи вже є: <http://nus.inf.ua/>.

Відтак вчителі можуть починати обмінюватися своїми матеріалами та спостереженнями.

Для учнів початкової школи найважливіше навчання – через дослідження та особистий досвід, роботу в групі та соціалізацію. Тому в Стандарті багато уваги приділено саме їм.

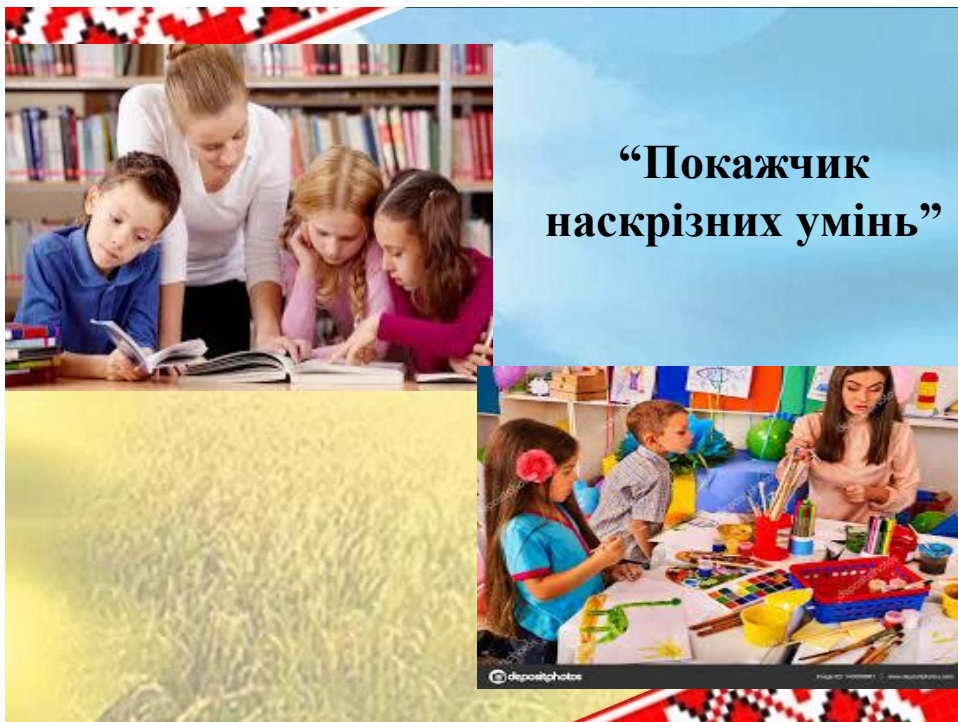
Коли дитина працює у групах з ровесниками, вона відчуває себе в безпеці. У роботі над **спільними проектами** навіть найменш сміливі діти розкриваються, бо відчувають, що мають право на помилку.

Візьмімо як приклад вміння писати. Можна безліч разів повторювати, як важливо каліграфічно писати та робити зауваження за неохайність. А можна вчинити інакше: дати учням завдання для роботи в групі, де потрібно буде писати і читати написане. Якщо хтось написав неохайно та нерозбірливо, однокласники самі зроблять зауваження: "Що ти тут написав? Я не можу прочитати". Наступного разу дитина спробує зробити це краще, адже письмо – це теж спосіб комунікації.

Головна вимога до вмінь учнів у
Стандарті -
вміння запитувати

У Стандарті неодноразово вказується, що дитина має ставити запитання, а не “відповідати на запитання вчителя”. Адже **вміння запитувати** – одне з найважливіших.

У проекті Стандарту початкової освіти розглядаються такі наскрізні вміння в розвитку:

1. Розв’язую проблеми
2. Критично мислю
3. Творчо мислю (креативність)

4. Співпрацюю
5. Ефективно спілкуюся
6. Розвиваю власний емоційний інтелект
7. Досліджую
8. Організую свою діяльність
9. Рефлекую
10. Читаю вдумливо

Вчителі нашої школи теж вивчають проект Державного стандарту. І пропонують вам ознайомитися зі змінами в підході до навчання і виховання в початковій школі.

1. Нова українська школа створює раніше небачені в Україні можливості для батьків обирати форму і місце здобуття освіти для дітей. Буде створено умови для розвитку дистанційної, мережевої, змішаної форми здобуття освіти, екстернатну і сімейну (домашню) форми індивідуальної освіти, педагогічний патронат з належним визнанням результатів такого навчання.
2. У класі не повинно бути більше 30 учнів.

Якою ж буде нова українська школа?

Так якою ж буде нова українська школа?

ФІЛЬМ (3,4)

З 1 вересня 2017 року стартував пілотний проект «Нова українська школа», участь в якому взяли 100 навчальних закладів по всій Україні для апробацій нововведень. Як зараз працює одна із шкіл України в місті Запоріжжя, я пропоную вам подивитися.

ФІЛЬМ

Як працює нова українська школа в Запоріжжі.mp4

Освітня реформа має стати здобутком усього українського суспільства. І тоді, я впевнена, вона буде реалізована заради майбутніх поколінь модерної європейської України.